

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

19 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Gordilă Nicolae

Covalenco Elena

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

juducând, fără citarea părților, recursurile ordinare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 februarie 2018 și a sentinței Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 14 iulie 2017, declarate de către inculpatul

Leah Petru Xxxxx, născut la xxxxx, originar din r-nul Xxxxx s. Xxxxx, domiciliat r-nul Xxxxx com. Xxxxx s. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 10.06.2015 - 14.07.2017

2. instanța de apel: 09.10.2017 - 28.02.2018

3. instanța de recurs: 25.04.2018-19.06.2018

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Edineți (*sediul Ocnița*) din 14 iulie 2017, Leah Petru Xxxxx, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, la 12 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Goncear D., a fost admisă parțial, fiind încasat de la Leah Petru, în beneficiul lui Goncear D., suma de 19.697 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 20.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Potrivit sentinței s-a constatat, că Leah P. la data de 25 februarie 2014 în jurul orei 23:00, pornindu-se spre gospodăria fiicei sale, Oleinic I., în or. Xxxxx, str. Xxxxx, ulterior, ajungând în r-nul Ocnița com. Lipnic, s. Paustova, în preajma gospodăriei consăteanului Ceban I., a văzut ca în casa ultimului este conectată lumina. Leah P., cunoscând, că fiica sa deseori vine în ospeție la Ceban I. și împreună întrebuițează băuturi alcoolice, a decis de a intra și a verifica prezența acesteia. Astfel, ajungând la poartă, l-a observat pe Ceban I., unde în cadrul

discuției, între ei a apărut un conflict. Ulterior, în urma conflictului apărut, Leah P., fiind agresat de către Ceban I., i-a aplicat ultimului două lovituri cu pumnul în regiunea capului, în urmă cărora, ultimul a căzut jos la pământ. Văzând că Ceban I. nu se ridică, presupunând că ultimul simulează, l-a lăsat, fără a încerca de a-i acorda ajutor și a plecat.

La data de 26 februarie 2014, Ceban I., a fost depistat în antreul casei la podea, cu vătămări corporale, ca rezultat fiind internat în secția de reanimare al IMSP SR Ocnița, unde la 03 martie 2014 a decedat.

Conform raportului de expertiza medico-legală nr. 31 din 04 aprilie 2014, pe cadavrul lui Ceban I., au fost depistate următoarele leziuni corporale: echimoze ale frunții pe dreapta, în jurul ambilor ochi, buzei superioare, bărbiei, brațului drept, antebrațului stâng. Trauma craniu-cerebrala închisă: hematom subdural pe dreapta, hemoragie subarahnoidală pe dreapta, hematom în emisfera dreaptă a creierului, hemoragie în lobul temporal stâng, coma cerebrală - care au fost cauzate de acțiunea traumatică a unor corpuri, obiecte contondente dure și în comun, ce se califică ca vătămări corporale grave periculoase pentru viață.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, fapta inculpatului Leah P., a fost calificată *de drept* de către instanța de judecată în baza art. 151 alin. (4) Cod penal - *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care au provocat decesul victimei.*

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către inculpat și avocatul său, Lunga G., prin care au solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Leah P. să fie achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 151 alin. (4) Cod penal.

În motivarea apelurilor au invocat:

- partea acuzării nu a prezentat nici o probă ce ar dovedi că victima a decedat în urma loviturilor aplicate de către inculpat;
- din declarațiile martorilor acuzării, reiese doar faptul că victima a fost găsită în coridorul saraiului, nu și aplicarea loviturilor de către inculpat;
- inculpatul doar a îmbrâncit victima, deoarece era ținută de către acesta;
- sentința este întemeiată pe presupuneri, iar organul de urmărire penală a admis un șir de încălcări procedurale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 februarie 2018, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea sentinței.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că prima instanță just a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, iar probele acumulate au fost corect apreciate, ținându-se cont de prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a menționat faptul, că deși inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, aceasta se confirmă prin declarațiile sucesorului legal al părții vătămate, Gonciar D., martorilor Șveț M., Crivoi A., Rusu A., Gonciar I., Zabolotnîi S., precum și prin materialele cauzei și anume: procesul-verbal de cercetare la fața locului din 26 februarie 2014, (f.d. 10-

14 v. 1); raportul de expertiză medico-legală nr. 31 din 04 aprilie 2014 (f.d. 51-55 v. 1).

Totodată, instanța de apel a stabilit, că potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 31 din 04 aprilie 2014, leziunile corporale depistate pe cadavrul lui Ceban I., puteau fi cauzate în urma aplicării mai multor lovituri cu pumnul în regiunea capului, iar între leziunile corporale depistate și cauza decesului este legătură cauzală. Mai mult, s-a menționat și faptul că, leziunile corporale depistate la inculpat, în mod cert indică la aceea că altercațiile între inculpat și victimă au avut loc, în rezultatul căreia victima, Ceban I., a decedat.

Referitor la pretinsele încălcări comise de către organul de urmărire penală, argumente invocate de către partea apărării, instanța de apel a menționat, că potrivit art. 251 alin (1) și (4) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul, dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii, când partea este prezentă sau la terminarea urmăririi penale, când partea ia cunoștință cu materialele dosarului, sau în instanța de judecată, când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procedurale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță. Prin urmare, instanța de apel a stabilit, că nu există temei de a considera ca fiind nule acțiunile procedurale și actele întocmite, deoarece acestea nu au fost contestate în modul prevăzut de art. 251 Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de apel a reținut, că la aprecierea categoriei și măsurii de pedeapsă, în conformitate cu prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, prima instanță a ținut cont de gradul prejudiciabil și pericolul social al infracțiunii comise, de persoana inculpatului, de circumstanțele cauzei ce atenuază sau agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra vinovatului, pedeapsa inculpatului fiind stabilită în limitele sancțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal.

6. Hotărârile judecătorești adoptate la caz, sunt atacate cu recursuri ordinare de către inculpat care solicită casarea acestora, rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

În motivarea recursului, invocă argumente similare cu cele invocate în apel:

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor declarate de către inculpat, solicitând respingerea acestora ca inadmisibile, deoarece criticile formulate de recurent nu conțin argumentele ilegalității deciziei instanței de apel, precum și în ce constă problema de drept de importanță generală abordată în cauza dată – cerințe stipulate în art. 430 Cod de procedură penală, fapt ce echivalează cu nemotivarea recursurilor în sensul art. 427 Cod de procedură penală.

8. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente:

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să îl admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Reieșind din sumarul recursului declarat, se reține că inculpatul semnaleză cazul de casare prevăzute la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume că: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*; precum și cel prevăzut de pct. 8) al normei procedurale enunțate supra și anume – *nu au fost întrunite elementele infracțiunii, imputate inculpatului*.

Din conținutul recursurilor declarate, Colegiul penal lărgit reține, că recurentul invocă critici asupra faptului, că instanța de apel nu a verificat cumulul de probe, ce au stat la baza condamnării acestuia pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, adică *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care au provocat decesul victimei*, apreciindu-le superficial și fără a ține cont de prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală.

Așadar, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, ce au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din dispozițiile art. 414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prin urmare, Colegiul menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

Ca supoziție a celor supra enunțate sunt îndrumătoare și prevederile pct. 14.7 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12 decembrie 2005 *Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*, unde se menționează că în sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de către inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele au fost corect apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin

prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal ori civil au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Elocvent în acest sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, din care s-a reținut și considerentul că motivarea unei hotărâri judecătorești este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, ce nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor de amănunt, atât timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale.

Deci, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze niște concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a faptei săvârșite de către acesta.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Astfel, verificând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul constată că, potrivit rechizitoriului inculpatul a fost trimis în judecată fiind învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal.

Prima instanță, prin sentința adoptată l-a recunoscut vinovat și l-a condamnat pe inculpatul, Leah P., stabilindu-i pedeapsă, potrivit sancțiunii prevăzute a normei imputate.

Apărătorul inculpatului, cât și inculpatul, nefiind de acord cu hotărârea adoptată au contestat-o în ordine de apel, criticând-o în bună parte prin prisma faptului că nu are suport probator, invocând totodată că probele administrate de către organul de urmărire penală și cercetate în prima instanță nu confirmă învinuirea înaintată, iar în acțiunile lui Leah P., lipsind elementele infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, respectiv aceste chestiuni constituind fondul apelului și asupra cărora instanța de al doilea grad de jurisdicție urma să se expună.

În conformitate cu art. 414 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță **prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.**

Deci, în situația în care partea apărării în apelul declarat și-a expus dezacordul cu probele administrate la caz, ca fiind lipsite de o forță convingătoare ce ar sta la baza condamnării inculpatului, Leah P., instanța de al doilea grad de jurisdicție la judecarea apelului urma să pună în discuție chestiunea privind începerea unei noi etape a ședinței de judecată și anume cercetarea judecătorească, unde urmau a fi cercetate suplimentar probele administrate de prima instanță, cu citirea lor în ședința de judecată și **consemnarea acestora în procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel.**

Verificând procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel (f.d. 76, 92-95 v. 2), Colegiul penal constată, că de fapt cercetarea judecătorească nu a fost efectuată sau dacă a fost efectuată nu a fost consemnată, respectiv probele nu au fost citite în ședința de judecată și nu au fost indicate în procesul verbal, însă, în hotărârea adoptată instanța de apel în motivarea soluției sale a reținut ca probe, ce au stat la baza concluziei de condamnare: „*declarațiile martorilor Șveț M., Crivoi A., Rusu A., Gonciar I., Zabolotnîi S., date în prima instanță, precum și materialele dosarului cum ar fi: procesul-verbal de cercetare la fața locului din 26 februarie 2014, (f.d. 10-14 v. 1); raportul de expertiză medico-legală nr. 31 din 04 aprilie 2014 (f.d. 51-55 v. 1), probe examinate în ședința de judecată*”. Verificând procesul verbal al ședinței de judecată în instanța de apel, Colegiul lărgit constată, că de fapt cercetarea judecătorească nu a fost efectuată sau consemnată, iar în asemenea circumstanțe este afectată obiectivitatea analizei probelor menționate, ce au stat la baza concluziei de condamnare a inculpatului, cu încălcarea principiilor contradictorialității în procesul penal și libera apreciere a probelor, prevăzute la art. 24 și respectiv 27 Cod de procedură penală, precum și a dreptului la apărare, și în general al soluționării fondului apelului, or potrivit alin. (3) art. 8 Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

Învederând cele menționate mai sus, Colegiul penal lărgit consideră, că în speța dată instanța de apel a adoptat o soluție prematură, deoarece nu a cercetat în deplină măsură cumulul de probe în ansamblu, așa cum este prevăzut în norma art. 414 Cod de procedură penală.

În acest context, Colegiul menționând prevederile art. 100 alin. (4) și art. 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, și invocând doctrina juridică națională, remarcă faptul că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor strânse, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor. Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal. Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute.

Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de prezentul cod, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire, instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierea probelor după intima convingere trebuie să se bazeze pe prevederile legale. Convingerea intimă se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele complet și obiectiv.

Termenul „convingere intimă” exprimă atitudinea imparțială, independentă, fără prejudecăți față de o probă sau alta. Judecătorul este independent la aprecierea probelor, nefiind legat de opiniile altor persoane sau instanțe. La aprecierea probelor nu pot fi date anumite indicații referitor la valoarea probantă a unei sau altei probe. Aceasta determină una din regulile esențiale ale aprecierii probelor - nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concluzivitatea și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care o probează această dată. Toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punctul de vedere al coroborării lor.

Din considerentele expuse, Colegiul penal statuează că decizia instanței de apel în cauza dată, **este afectată de erori de procedură în partea ce ține de verificarea declarațiilor și probelor materiale examinate în prima instanță, respectiv nu a fost efectuat corespunzător un control în fapt al apelului declarat**, ce ar putea avea și consecințe de drept, ceea ce este incident cazului de casare semnalat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit conchide de a admite recursurile ordinare declarate la caz, iar decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu remiterea cauzei în aceiași instanță de apel pentru rejudecare, în alt complet de judecători, pentru adoptarea unei soluții corecte.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel declarată; să verifice și să aprecieze profund probele prezentate instanței în susținerea învinuirii inculpatului, precum și în susținerea nevinovăției acestuia, în strictă conformitate cu cerințele legii, inclusiv cele prevăzute la art. 414 Cod de procedură penală; să le dea apreciere convenită în ansamblu, cu argumentarea

admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate în ce privește vinovăția sau nevinovăția inculpatului; să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, probatoriul și de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admit recursurile ordinare declarate de către inculpat, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 februarie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Leah Petru Xxxxx** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la data de 17 iulie 2018.

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecător

Covalenco Elena

Judecător

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion